

METODIKA

**VÍKENDOVKA PRO
PRVOÚČASTNÍKY**

Příklad dobré praxe

Zažij Máj!

Hnutí Brontosaurus

2017

Obsah

<i>I. obecná část</i>	3
1. DOBROVOLNICKÁ VÍKENDOVÁ AKCE PRO MLÁDEŽ	3
2. PRINCIPY ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGIKY	4
3. REFLEXE V ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGICE	5
3.1 Fáze procesu skupinové reflexe	5
3.2 Procesuální stránka reflexe	6
4. CÍLOVÁ SKUPINA	8
4.1 Obecné potřeby a zájmy cílové skupiny (15 - 22 let)	8
4.2 Specifika věkových skupin	9
4.2.1 Účastníci ve věku 15 – 18 let	9
4.2.2 Účastníci ve věku 19 – 22 let	10
4.3 Specifika prvoúčastníků	10
4.4 Další zapojení účastníků	11
5. MÍSTO KURZU A DOBROVOLNICKÁ ČINNOST	12
5.1 Lokalita a zázemí	12
5.2 Dobrovolnická pomoc/činnost práce	12
5.2.1 Kritéria pro dobrovolnickou činnost	13
5.2.2 Zásady a doporučení pro realizaci dobrovolnických činností pro přírodu a památky	13
<i>II. příklad dobré praxe – Zažij máj!</i>	15
6. CÍLE KURZU	15
7. DRAMATURGIE KURZU	15
7.1 Struktura programu	15
8. PŘÍBĚHOVÉ TÉMA	16
9. POPIS PROGRAMU	16
9.1 První den	17
9.2 Druhý den	18
9.3 Třetí den	20
10. ORGANIZÁTORSKÝ TÝM	21
11. HARMONOGRAM PŘÍPRAV	22
12. PROPAGACE	22
13. ANALÝZA PRŮBĚHU KURZU	24
13.1 Práce s účastníky	24
13.2 Analýza rizik kurzu	25
13.2.1 Sehranost týmu	25
13.2.2 Účastnická skupina	25
13.2.3 Dodržování časového plánu	25
13.2.4 Špatné počasí	26
13.2.5 Náhlé situace	26
13.3 Zpětná vazba od účastníků	26
13.4 Vyhodnocení cílů	27
13.5 Cenová kalkulace	27
14. VYUŽITÁ LITERATURA	29
15. PŘÍLOHY	30
15.1 Plakát a propagace na internetu	30
15.2 Přihlášky	31
15.3 Přihlášky	31
15.4 Dotazník zpětné vazby pro účastníky po absolvování akce	32

Úvod

Metodika je tvořena se záměrem přiblížit a shrnout zkušenosti s pořádáním víkendových zážitkových dobrovolnických akcí Hnutí Brontosaurus (dále jen HB) pro prvoúčastníky (zejména z cílové skupiny 15 - 22 let).

První část textu se věnuje obecnému pojetím cílové skupiny prvoúčastníků a specifikům věkových skupin. Druhá část popisuje konkrétní zrealizovanou víkendovou akci Zažij Máj! a představuje možné varianty a inspirace pro pořádání podobných akcí.

Metodika je určena jak začínajícím tak zkušenějším organizátorům, může být využita jako příklad dobré praxe či šablona pro pořádání akcí tohoto zaměření a formátu. Začínajícím organizátorům může tedy sloužit jako praktická inspirace, jak takovouto víkendovku organizovat.

I. OBECNÁ ČÁST

1. DOBROVOLNICKÁ VÍKENDOVÁ AKCE PRO MLÁDEŽ

Dobrovolnické víkendové akce pro mládež jsou vzdělávacím programem a stěžejním produktem HB. Touto akcí rozumíme příklad dobré praxe víkendové akce pro cílovou skupinu mladých lidí ve věku 15 - 26 let zahrnující tři stěžejní prvky:

- a) neformální vzdělávání
- b) prožitkový program
- c) dobrovolnickou činnost pro přírodní či kulturní dědictví

Obecný popis toho vzdělávacího programu je uveden v dokumentu **Dobrovolnická víkendovka pro mládež - produkt Hnutí Brontosaurus**. Dokument stanovuje tyto oblasti popisující vzdělávací program: cíle obecné a konkrétní, cílovou skupinu, formu (vzdělávacího) programu, metody (neformálního) vzdělávání, didaktické prostředky, rozvoj klíčových kompetencí, obecné personální zajištění, obecné materiálně-technické zabezpečení, vyhodnocení programu/akce, vazbu programu/akce na programové cíle, vize a poslání HB, kritéria kvality akce.

2. PRINCIPY ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGIKY

Akce jsou realizovány na platformě zážitkové pedagogiky¹. Jejím hlavním principem je využití zážitku ze hry k předem stanoveným pedagogickým cílům. Jedná se o výuku založenou na **vlastní (dobrovolné) aktivitě účastníka, skupinové práci a bezprostředním reflektovaném zážitku**. Mezi další principy patří:

a) Princip zkušenostního a reflektivního učení

Na akci účastník zažije na vlastní kůži různé netradiční aktivity a techniky, nad jejichž průběhem se poté skupina s lektorem strukturovaně zamýšlí. Pokoušejí se prostřednictvím cílené (skupinové) reflexe objevit nové možnosti (uvědomění, myšlenky apod.), které nemusejí být zřejmé z běžné zkušenosti. Takto nově získaným informací přiřazují osobní význam s individuálním dopadem na jejich bezprostřední životní realitu a jejich fungování v ní.

b) Výzva

Každá aktivita je určitou výzvou, doprovázenou touhou po zdolání či překonání. Výzva přitom musí být přiměřená schopnostem účastníka – ani příliš snadná, ani obtížná – aby nedocházelo ke ztrátě motivace. U tohoto procesu dochází k fyzické a psychické zátěži, která po zvládnutí posiluje sebevědomí jedince.

c) Princip řízení skupiny

Skupina není řízena vedoucím pedagogem, ale samotnými účastníky. Řízení skupiny je určitá psychosociální výzva, kdy si účastníci uvědomí, že si sami musí stanovit organizaci vlastní iniciativy a rozdělit si role v týmu. Od spolupráce a koordinace se odvíjí rytmus a dovednost skupiny.

d) Skupina je tak silná, jak je silný nejslabší člen

Skupina by měla vystupovat jednotně a držet pospolu. Její tempo, výkonnost, volba cílů, se musí řídit podle schopností nejslabšího člena.

e) Princip mnohostrannosti

Každý účastník se v průběhu akce dostává do situací, které ho někam posunují. Při různých aktivitách tak využívá různé dovednosti, znalosti a schopnosti. Může tak zjišťovat své slabé a silné stránky a objevovat sebe a své reakce v různých situacích.

¹ Pro větší porozumění tématu odkazujeme na literaturu v závěru dokumentu.

3. REFLEXE V ZÁŽITKOVÉ PEDAGOGICE

Reflexe je významnou složkou učení, proto má na kurzech své důležité místo. Lidé si v rámci ní vytvářejí a vyjasňují význam prožitého zážitku svými vlastními slovy.

Můžeme využít reflexi:

- **před akcí** - kdy skupina promýšlí jaké strategické kroky v následující aktivitě může podniknout
- **v akci** - často je v podobě individuálního přehodnocování aktuálního procesu (organizátor může podporovat sdílení ve skupině)
- **i po akci** - často v podobě skupinové reflexe

Skupinová reflexe se na akcích často realizuje ráno, kdy se shrnuje včerejší den a cílí se na nejsilnější zážitky z něj. Může být ale také zařazena přímo po aktivitě. Záleží tedy na dramaturgii programu. Důležité je uvědomění, že vše, co na kurzu účastníci prožijí, jde zužitkovat. Tedy nejen jednotlivé aktivity, které jsou záměrně zacíleny na určitá témata (seznámení, důvěra, komunikace, sebepoznání apod.), ale i vše ostatní co se na akci děje (zajímavé momenty, nečekané situace).

3.1 Fáze procesu skupinové reflexe

1. popis zkušenosti či zážitku

- popis skrze chování, myšlenky, pocity
- otázky typu: *Jak se vám to dělalo? Co bylo nejzajímavější?*

2. reflexe zážitku

- hlubší prozkoumání
- znovu obrácení k prožitku, zužitkování pozitivních pocitů a odstranění překážek pocitů (vytahování témat)
- otázky typu: *O čem to pro vás bylo?*

3. výsledky a aplikace reflexe

- a) zaměřen na jednání - změna v chování, závazek k jednání
- b) zaměřená na význam - nové perspektivy zkušenosti
- c) retroreflexe - re-evaluace zkušenosti

- otázky typu: *A jak je to s tématem v reálném životě? Co jste se naučili / uvědomili / objevili? Co si odnášíte?*

Jiný model procesu reflexe popisuje cyklus, že nejprve **jednáme**, poté se na jednání **zpětně díváme**, **uvědomíme si podstatné aspekty**, vytvoříme **alternativní postupy jednání** a **vyzkoušíme je**. V tuto chvíli může cyklus dále pokračovat jako ve spirále (Kolbův cyklus učení).

3.2 Procesuální stránka reflexe

Pro reflexi je klíčový pocit bezpečí, důvěra je podmínkou otevřenosti a efektivnosti reflexe. Lektor se neustále snaží komunikaci vhodně podněcovat a vytvářet prostor pro učení.

Příprava reflexe

Reflexe, jako každá aktivita, potřebuje přípravu. Je vhodné si stanovit její cíle (kam má vést, co skrze ní chci dokázat, jaká témata se budou nejspíš objevovat), žádoucí podobu a případně si i dopředu připravit otázky. Při přípravě lektor bere v potaz:

- velikost skupiny
- prostor a jeho charakteristiky – zda-li se jedná o místnost (teplota, osvětlení, akustika, nábytek, apod.) či o venkovní prostory (nebezpečí roztříštění pozornosti kvůli zvukům a podnětům z venčí)
- komunitní kruh (sezení do kruhu na židlích či na polštářích na zemi)
- pravidla (možnost odmítat – odejít, nevynášet, nekritizovat, neskákat do řeči, respektovat názory, apod.)
- čas - nepřetahovat, informovat o blížícím se závěru reflexe

Způsob vedení reflexe

Řeč se odvíjí od cílů a aktuálních potřeb účastníků - **lektor ví, k jakým cílům reflexe vede, konkrétní témata ale přináší účastníci sami**. Lektor je facilitátor procesu – podněcuje komunikaci. Jeho hlavní dovednosti jsou: naslouchání, dotazování, práce s technikami, navozování a udržování vztahu, řízení diskuse, zvládání krizí (práce s emocemi), znalost teorií reflexe (ví, kam míří).

Lektor při reflexi **naslouchá**, dává pozor na neverbální projevy své i ostatních (pozor na přílišnou analýzu a domněnky); **sleduje** a případně i **pojmenovává emoce** (*Všimla jsem si, že... Co to znamená? Co bys potřeboval aby....?*); **rekapituluje** a **parafrázuje** řečené (opakování jinými slovy - bez spekulace). Lektor vhodně **vyjadřuje porozumění** (*tomu rozumím*) a **doptává se** (*Rozumím tomu dobře, že...?*). Pokud možno **nevnáší nové výrazy**, používá slova (pojmenování), která od mluvčího zazněla, nevnáší ani témata, není-li to nutné (nutno vztahovat k cílům reflexe).

Lektor při vedení postupuje **od konkrétní zkušenosti** (*Jaké pro vás bylo, když jste byli v té roli ředitele?*), přes **zobecnění – abstrakci** (*Zažil jsi něco takového i jindy? Kdy se ještě může*

takhle dít/děje?), **ke konkrétní využitelnosti v budoucnosti** (*K čem vám tohle zjištění může v reálném životě být?; V čem vám to může pomoci?*). Při vedení reflexe lektor využívá:

- **otevřené otázky** (téměř vše lze přeformulovat otevřeně) – dopřát si čas
- **dotazování na detaily** (*Myslím, že už vím, co budu dělat; Co tedy?*)
- **dotazování na důkazy** (*Byla jsem tam nejhorsí; Na čem jsi poznala, že jsi byla nejhorsí?*)
- **dotazování na pocity** (opatrně a smysluplně)
- může používat **metafory**, oceňuje, ptá se účastníků na zdroje
- pracuje s **tichem** (zhodnotit, zda-li účastníci přemýšlí, či třeba neporozuměli otázce)

Vhodné je si uvědomit, co lektor pro efektivní proces reflexe **nedělá**:

- Nemluví víc než ostatní a nemluví o sobě příliš často
- Nehodnotí a nekritizuje
- Neinterpretuje (*To je proto, že ...*)
- Nedívá se (přehnaně) a nebagatelizuje problém
- Neporušuje sám pravidla (čas, technické věci ...)
- Nenutí a nevnucuje
- Neradí a nementoruje

Na závěr ve fázi ukončování lektor upozorňuje na zbývající čas, rekapituluje hlavní body toho, co zaznělo, vyzývá k hodnocení (*Co jste se naučili...*), zadává úkoly (je-li to v plánu), oceňuje a děkuje

Další podoby skupinové reflexe

Způsoby, jakými se dá reflexe vést je mnoho a kreativně se meze nekladou:

- v kruhu - mluví, kdo chce
- v kruhu - jeden po druhém řekne
- ve dvojici, skupině
- skrze obrázky či karty (vybere a poté popíše a vysvětlí svou volbu)
- účastníci stojí v řadě, kdo na otázky odpovídá ano, dělá krok vpřed
- stavění se do určitých bodů v místnosti (*sem se postaví ti, co souhlasí s výrokem X, tam zase ti, kteří...*)

4. CÍLOVÁ SKUPINA

Efektivní práce s cílovou skupinou na akci má jistá specifika. S účastníky na místě komunikujeme **partnerským způsobem, rovnocenně**. Nezdůrazňujeme příliš, že MY jsme organizátoři a ONI „jen“ účastníci. Můžeme tedy trávit volné chvíle mezi programem s účastníky a neformálně s nimi komunikovat či například jíst společně, u jednoho stolu. Organizátor, je pro účastníka vždy autoritou, což vychází už ze samotného postavení „organizátora akce“, není tedy třeba jeho pozici zbytečně více zdůrazňovat. Je žádoucí, když je organizátor přirozenou autoritou, motivuje účastníky a působí lidsky. Účastník musí vědět, že kurz je demokratický prostor, kde jsou práva a potřeby všech rovnocenné.

4.1 Obecné potřeby a zájmy cílové skupiny (15 - 22 let)

Z nám dostupných výzkumů o mládeži v ČR (popř. SR) vyplývají tyto stěžejní potřeby a motivace pro zapojení do dobrovolnicko zážitkových akcí.

Motivace pro účast na dobrovolnické zážitkové akci, u skupiny a) již do těchto aktivit zapojených studentů středních škol a b) studentů dosud nezapojených, vyplývající z výzkumu Mladí lidé a dobrovolnictví v oblasti péče o přírodu a kulturní dědictví České republiky jsou tyto:

<i>Středoškolák</i>	<i>Četnost jednotlivých oblastí motivace (%)</i>			
	<i>Smysluplně strávený čas</i>	<i>Získání nových zkušeností</i>	<i>Důvěra organizaci a myšlenkám, které prosazuje</i>	<i>Zvědavost, touha poznávat nové věci</i>
Zapojený	26,75	21,5	19,05	32,7
Nezapojený	20,3	32,9	22,45	24,35
Nerozlišeno	21,85	30,15	21,6	26,4

Další významné postřehy z nám dostupných výzkumů:

- Mezi aktuálně nejdůležitějšími vnímanými oblastmi, je **umět komunikovat, mluvit cizím jazykem, vyjádřit svůj názor a řešit problémy**. Požadavky studentů se tedy nezaměřují jen na získání znalostí, ale také **kompetencí využitelných v životě obecně** (např. pro drtivou většinu studentů (72 %) je důležité cestování do zahraničí).
- Naprostá většina 15 až 19 letých Čechů je přesvědčena, že **s problémy** – počínaje místní úrovní a konče tou světovou – „**nemohou**“ **nic dělat**. Omezená angažovanost je podle studentů výsledkem kombinace tří typů příčin: 1) soustředění se na vlastní aktivity a problémy, 2) malá informovanost a 3) problémy s motivací uvnitř komunity mladých lidí (strach z posměchu, nedostatek vzorů a autorit, apod.).

- Trvale roste záky vnímaný **význam majetku a náplně volného času podle zájmů a koníčků**. Naopak klesá důležitost oblastí „být užitečný druhým lidem“, či význam míru, životního prostředí a veřejně prospěšné činnosti.
- Přesto **cca 22% mladých lidí u nás trvale dobrovolníci**, což je Evropský průměr. V porovnání s ostatními věkovými kategoriemi (a to zejména seniory) inklinuje mládež ve věku 15 – 24 let **spíše k méně intenzivní činnosti** (v průměru 9 hodin za měsíc) a (oproti ostatním) se zvýšenou pravděpodobností pouze pro jednu organizaci, a spíše krátkodobě, na kratší časový úsek a méně pravidelně.
- Důležitá je **role nejbližších „ovlivňovatelů“**. Mladí lidé potřebují lokálně blízké vzory, které je budou angažovat a budou s nimi pracovat – tedy přehluší ostatní nabízené podněty.
- 81% mladých v SR potvrzuje, že **sociální média** jsou stále v kurzu. Zároveň vnímají, že technologické hračky jako mobilní geolokační služby, domácí konzolové videohry a online hry pro jednoho hráče jsou již „mimo“.
- V otázkách společenských témat se u SR mládeže nejvíce objevují **ideologie na téma zdraví a ekologie**: jíst zdravě (62%), nebrat drogy (53%) a starat se o životní prostředí (45%). Nezajímavým je naopak náboženství a politické dění.

4.2 Specifika věkových skupin

4.2.1 Účastníci ve věku 15 – 18 let

Tito účastníci navštěvují nejčastěji střední školu, odborné učiliště či gymnázium. Jedním z jejich specifík je jejich časový harmonogram (škola ve všední dny, dva měsíce prázdnin), což lze využít v rámci časového plánování akce a její následné propagace. V tomto smyslu jsou také dobře oslovitelní k pozvání na akce (skrze HB přednášky a letáky ve školách). Je nutno si také uvědomit, že tito účastníci **nejsou plnoletí** a proto je vhodné si od nich před odjezdem na akci vyžádat telefonní čísla na zákonné zástupce (viz bod v dotazníku v příloze).

Středoškoláci jsou aktivní, chtějí být zapojeni do toho, co se právě odehrává, oceňují možnost, že mohou věci okolo sebe ovlivňovat a zasahovat do nich - **nechtějí být jen pozorovatelé**. Jsou náchylní k **nudě**, a proto je nenechme upadnout do omrzelosti a využijme jejich aktivity. Studenti jsou zároveň velmi zvědaví, rádi objevují nové věci a debatují o nich. V tomto věku zjišťují, co je vlastně baví a co ne, co by chtěli dělat, co se jim líbí, formují své zájmy a názory. Studenti jsou tvární a mají **tendenci se upínat k idolům**, a jako organizátoři se

tak můžeme stát jejich vzorem, což bychom měli vnímat a jednat podle toho. Tito účastníci mívají také **strach z jinakosti** a často jsou **zaměřeni proti autoritám**. Na tyto jejich tendence můžeme reagovat vytvořením bezpečného prostředí a partnerským přístupem k účastníkům.

Z hlediska programu jsou specifičtí svou fyzickou kondicí, pro tyto mladé lidi můžeme volit i náročnější fyzické aktivity. Zároveň je ale třeba počítat s tím, že **budou nejspíš unavení**, což je vhodné reflektovat při tvorbě večerního/nočního programu u (neformálního povídání u večerního ohně se může stát, že bude sedět jen několik lidí, ostatní půjdou spát). Skupina bude také vyžadovat relativně **pravidelný harmonogram** stravování v dostatečném množství (vždy dostatek jídla a pití).

Specifičnost skupiny se vztahuje i na volbu dramaturgického tématu, jež bude akci zastřešovat. Je vhodné zvolit středně hluboké téma. Není třeba se pouštět do niterných introspektivních psychických témat, někdy dokonce stačí téma relativně povrchové (i to lze v reflexi zužitkovat do smysluplných výstupů).

4.2.2 Účastníci ve věku 19 – 22 let

Tito účastníci mohou být také studenti, ale často jsou již pracující (či brigádníci), na rozdíl od předchozí skupiny jsou tedy již plnoletí. Program pro ně můžeme zvolit fyzicky i psychicky náročnější, témata hlubší. Je zde také předpoklad, že zvládnou večerní aktivity – můžeme volit noční hry či neformální posezení do pozdních hodin.

4.3 Specifika prvoúčastníků

Účastník, který se na víkendové akci objevil poprvé, vyžaduje specifický přístup. Je třeba brát v potaz, že nemá zkušenost s podobnými typem akce, vyžaduje tedy dostatečně podrobné kvantum informací. Mezi důležitá témata ohledně víkendových akcí, která je třeba mu sdělit, patří:

- stravování – ešus
- ubytování – pod střechou ve vytápěné místnosti (často ve staré chalupě, přímo na hradě), spacák, karimatka, deka, ..., elektřina
- doprava – příjezd každý zvlášť v pátek večer (odpoledne), proplácení, konkrétní spoje
- dobrovolnická práce – její charakter, smysluplnost
- oblečení – outdoorové, dostatečně teplé
- vybavení vhodné do přírody
- nevhodné věci – velký obnos peněz, elektronika,

- program – je třeba alespoň rámcově popsat, jaký typ akcí může očekávat (rámcový harmonogram)
- Hnutí Brontosaurus – stručný popis organizace, její cíle a vize

Tyto informace je důležité umístit už na webové stránky víkendovky, dostatečná informovanost podpoří vytvoření dojmu bezpečného prostoru pro zájemce a namotivuje je k samotné účasti. Další témata mohou být případně podrobněji rozepsat ve zvacím emailu těm, kteří již projevíli zájem (dotazem na mailovou adresu, telefonem, vyplněním přihlášky apod.). Středoškoláci potřebují dostatek informací o akci, aby pro jejich účast na ní tyto informace dokázaly přesvědčit i jejich rodiče.

Na akci k příjemné atmosféře přijetí v očích prvoúčastníka přispívá i to, když organizátoři omezují používání „brontosauřího“ interního slangu na komunikaci mezi sebou. Prvoúčastníkovi musí být jasné, že na akci nebude sám mezi zkušenými. Cílová skupina jsou ze tří čtvrtin prvoúčastníci, zbytek tvoří již zkušenější účastníci. S tímto se pojí také riziko, aby se účastníci nesdružovali pouze do skupin, kde se všichni znají (je nutné vhodně pracovat se skupinovou dynamikou – tvořit smíšené týmy, zařazovat seznamovací a kooperativní aktivity apod.).

4.4 Další zapojení účastníků

Jedním z cílů HB je také motivovat lidi k dobrovolnictví a případně i akcím HB. Další zapojení účastníkům je vhodné nabídnout skrze:

- pozvánky na další dobrovolnické, zážitkové či další akce – víkendovky, tábory, kurzy, kluby, apod.
- nabídku připojení se k organizování akcí - jako organizátor akce oslovím konkrétní účastníky, zda se mnou nechtějí na něčem spolupracovat
- nabídku vzdělávacích organizátorských kurzů HB – výzva pro šikovné účastníky - něco se naučím, získám kvalifikaci, mohu se stát organizátorem
- nabídku pracovních i dobrovolnických pozic v dlouhodobých projektech (ústředí) HB

Efektivní je oslovovat a informovat účastníky osobně, individuálně, při neformálním rozhovoru (na akci například při dobrovolnické práci, u oběda, apod.). Pokud je oslovíme hromadně, je pravděpodobné, že vznikne tlak ve skupině, účastník se stydí mluvit, nemusí mu být příjemné přiznat, že by třeba zrovna na takovou akci chtěl jet. Pro motivaci lze využít osobní vzor organizátora či již angažovaných spoluúčastníků.

Nabídka dalšího zapojení a dalších akcí by měla být zvolena individuálně také ve vztahu k tomu, jak účastníka odhadneme (jak odhadneme jeho zájmy, obavy, ambice, apod.) Ambicióznímu, průraznému, a na první pohled organizačně schopnému účastníkovi, nabídneme např. možnost něco organizovat a můžeme jej do činnosti povzbudit, jinému naopak doporučíme třeba akce, které nebudou vyžadovat jeho velkou aktivitu.

Účastníci ve věku 15 - 22 let se obecně nechtějí vázat - aktivně jim tedy nabízíme různé formy a možnosti dalšího zapojení, ale v prvním kontaktu je nepřesvědčujeme k formám, které u nich vytváří pocit závazku a povinností - např. členství. Můžeme je pouze nezávisle představit, nejlépe na nějakém osobním příkladu jejich vrstevníka.

5. MÍSTO KURZU A DOBROVOLNICKÁ ČINNOST

5.1 Lokalita a zázemí

Lokalitu je vhodné vybírat podle tématu kurzu. Hrad Lukov byl pro Zažij Máj! vhodný z pohledu dlouhodobé dobrovolnické práci HB, která je zde velice dobře viditelná. Bez jejich pomoci by z něj dnes zbývaly jen rozbořené zdi. Lukov tedy měl velký potenciál motivovat prvoúčastníky a ukazovat jim, jak moc může být dobrovolnická práce prospěšná a co všechno může dokázat.

Volba lokality s vhodným zázemím pro víkendovku s prvoúčastníky má svá specifika. Je vhodné vybírat takové zázemí, které bude pro účastníky začátečníky přijatelně komfortní s ohledem na počasí a na to, že někteří nejsou příliš zvyklí spát pod širákem. V rámci zázemí je důležité zjistit, jak bude fungovat stravování, zda-li - a jaká - je možnost v objektu vařit. Na obhlídce terénu je výhodné si celý areál projít a vytypovat si prostory, kde by se mohly odehrávat skupinové aktivity, reflexe, projít si možnou trasu noční hry a zjistit vybavenost interiérů.

5.2 Dobrovolnická pomoc/činnost práce

Organizátor se práce účastní společně s účastníky (pokud to v rámci organizace a přípravy dalších aktivit je možné). Na začátku organizátor popíše, o jakou práci se jedná a představí její význam v širším pohledu (práce je smysluplná, což účastníka motivuje) a zdůrazní zásady a pravidla bezpečnosti práce (ty poté v průběhu ještě několikrát opakuje). Po dobu práce má neustálý přehled o tom, kde účastníci jsou, a zda-li vykonávají zadanou práci daným způsobem, tedy dodržují pravidla jak bezpečnosti, tak pracovní pokyny. Může se stát, že účastník přecení své

fyzické možnosti, proto je vhodné jej často sledovat a případně ho upozornit, že se o práci může podělit s ostatními.

5.2.1 Kritéria pro dobrovolnickou činnost

Dobrovolnické činnosti na akcích, které jsou propagovány směrem k veřejnosti a nečlenům musí splňovat tato kritéria:

- Práce je atraktivní pro cílovou skupinu.
- Práce je obecně prospěšná s přímým přínosem pro památky či přírodu.
- Smysl práce musí být pro účastníky srozumitelný.

Obecnou prospěšností rozumíme, že práce má pozitivní dopad na široké okolí.

5.2.2 Zásady a doporučení pro realizaci dobrovolnických činností pro přírodu a památky

Výběr dobrovolnické činnosti (práce, pomoci) provádíme tak, aby byla:

- smysluplná
- skutečně veřejně (obecně) přínosná
- nezastupitelná
- přiměřená našim organizačním možnostem, znalostem, dovednostem, schopnostem
- přiměřená účastníkům, jejich zkušenostem, dovednostem, schopnostem a také jejich aktuálnímu rozpoložení (psychickému a fyzickému stavu, motivaci, náladě ve skupině), apod.)

Postup při realizaci dobrovolnické činnosti:

a) **před akcí** (dobrovolnickou činností) vím, že mám splněny tyto zásady:

- vím, proč danou činnost chci dělat
- jsem domluven s místními (místní komunitou, správcem, apod.) a vím, že naše působení vítají
- vím, jak tato činnost zapadá do celého harmonogramu (programu, dramaturgie akce) a jak na ni navazuje ostatní program
- vím, že budeme schopni vysvětlit účastníkům smysl dobrovolnické činnosti a poskytnou jim k tomu informace (např. formou exkurze, prohlídky památky, apod.)
- mám zajištěny potřebná povolení a souhlasy
- mám zajištěno kvalitní nářadí, ochranné a další pomůcky

b) v **průběhu** dbám na tyto věci:

- význam činnosti vysvětluji účastníkům (včetně dlouhodobého přínosu), nepodceňuji motivaci účastníků pro tuto činnost
- dbám na to, aby práce byla skutečně dobrovolná (pozor na manipulativní tlaky organizátorů, skupiny, apod.)
- nezapomenu na poučení o bezpečnosti ke konkrétnímu typu práce (spíše než obecné formální poučení)
- řízení průběhu činnosti
 - pracujeme „tak akorát“ - tedy nepřeháníme to
 - pracujeme společně (zapojujeme co nejvíce všechny)
 - v případě potřeby zařazujeme doprovodné aktivitky, pauzy, apod.
 - na konec se tzv. ohlédneme za sebou a s účastníky zhodnotíme, co jsme udělali

c) **po práci** (či kolem všeho)

- dbáme na dlouhodobou péči (aby naše práce nezanikla díky tomu, že se místo dále neudržuje), raději působíme na jednom místě dlouhodobě, než jen dělat nárazové brigády
- výsledky naší práce se snažíme prezentovat veřejnosti (aby se o výkonu dobrovolníků vědělo a mohl inspirovat)
- výsledky se snažíme sdílet s místní komunitou, řeším s nimi další plány
- do dlouhodobé péče o lokalitu se snažím vtáhnout místní veřejnost, firmy, instituce – pokud to jde, hledám a je to třeba dlouhodobější řešení nezávislá jen na dobrovolnicích, co přijedou

II. PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE – ZAŽIJ MÁJ!

Zažij Máj! je koncipován převážně pro prvoúčastníky, hlavní cílovou skupinou pro tuto víkendovou pracovní-zážitkovou akci pod HB byli studenti středních škol a mladí lidé (tedy lidé mezi 15-26 lety).

6. CÍLE KURZU

a) Pedagogický cíl

Záměrem kurzu je nalákání nových mladých lidí na akce HB. Jde o příjemnou, zábavnou a motivující ochutnávku dobrovolnicko-zážitkové akce. Pedagogickým cílem je tedy to, že se **účastník pobaví, pozná akci tak, jak je HB či podobné organizace realizují**. Víze je, že se účastník nadchne pro tento typ akcí a přijede třeba někdy znovu.

b) Skupinový cíl

Na akci nebudou čistě jen prvoúčastníci, je potřeba, aby tam byli i účastníci zkušenější, kteří je mohou inspirovat. Skupinovým cílem je, aby se všichni tito **účastníci spolu seznámí** (budou znát jména a několik informací o sobě navzájem) a **budou fungovat jako skupina**, která je schopná spolu komunikovat a spolupracovat.

c) Dramaturgický cíl

Do této akce nebylo třeba vkládat žádné hluboké téma, tématem bylo samo o sobě „poznání dobrovolnicko-zážitkových akcí“. Přesto jako červená linka, spojující celou víkendovku, byl **Karel Hynek Mácha** (dále jen KHM) a jeho **báseň Máj**. Účastníci se tedy seznámí s postavou KHM. Poznají ho jako turistu, nadšence pro přírodu, umělce, dobrovolníka a společenského člověka. Účastníci si, stejně jako Mácha, vyzkouší mnohé aktivity, které mohou člověka v životě inspirovat a uvědomí si oblast, která je jim osobně nejbližší.

7. DRAMATURGIE KURZU

7.1 Struktura programu

Struktura programu je sestavena tak, aby se na začátku účastníci neformálně seznámili již cestou na místo. Večer a ráno následují cílené seznamovací aktivity. Odpoledne je velký programový blok dobrovolnické práce, následují tvořivé a iniciační aktivity a den je završen noční vrcholovou hrou ve dvojicích. Poslední den začíná hrami na rozproudění energie, tvořivou aktivitou a program je zakončen závěrečnou reflexí.

8. PŘÍBĚHOVÉ TÉMA

V rámci dramaturgie této víkendovky jsou patrné dvě linie, přičemž obě jsou záměrně spojeny s postavou KHM. Tou jednou je dobrovolnictví a druhá se zaměřuje na téma životní inspirace člověka. Naším záměrem je využít tuto postavu jako light motiv, který se prolíná v motivacích jednotlivých aktivit, skrze témata, která chceme účastníkům nabídnout, i celým laděním kurzu. Vnímali jsme dvě roviny tématu – inspiraci a dobrovolnictví.

Inspirace

Mácha je představen z několika úhlů pohledu vzhledem k oblastem, ze kterých je možno čerpat životní inspiraci. Byl vášnivý turista, velice ho inspirovala příroda. Toto se promítá do celého kurzu, obzvláště do úvodního putování k samotnému objektu, při prvním budíčku a ranní procházce a také v odpolední aktivitě Land-art. Mácha byl mladý autor mnoha děl, pro svou profesi potřeboval kontakty a mecenáše, obrážel proto často různé putyky a salónky, kde si vytvářel známosti, které při (a hlavně pro) vydávání svých děl využíval. Toto se odráželo v záměru vytvořit prostor, kde se dosud neznámí lidé mohou trochu poznat a popovídat si. Tímto směrem byly cíleny seznamovací hry (Seznámení v čajovně, Rande a různé neformální chvíle jako budíček, čajovna, jídlo i sobotní práce). Velkou a významnou oblastí je pro Máchu umění. Na toto téma cílila hlavně večerní aktivita, která představila múzy inspirující člověka.

Mácha vytvářel kresby různých romantických zřícenin hradů a je možné, že se podílel i na jejich obnově. Tuto jeho část osobnosti odhalujeme při sobotní dobrovolnické práci na svahu u hradeb.

Dobrovolnictví

Dobrovolnictví je zde vnímáno jednak jako jeden ze zdrojů inspirace a jednak jako samotný cíl víkendovky. Byl zde prezentován skrze dobrovolnickou práci (sběr kamenů na stavbu hradeb), objevoval se v následné reflexi a byl vztahován k HB při komentované prohlídce hradu.

9. POPIS PROGRAMU

Jedná se o třídní kurz, zde je struktura jeho programu a v podkapitolách podrobněji program na každý den, kde jsou popsány jednotlivé aktivity.

PÁTEK											18:30	18:30 - 20:00	20:00 - 21:00	21:00 - 21:20	21:20 - 22:00	Od 22:00
											příchod	putování	VEČEŘE	výstup z putování	Čajovna seznámení + praktické info)	Nef. prostor
SOBOTA	7:30 -	8:00 -	8:45 -	9:00	12:00	14:00	14:00 -	15:00 -	15:30 -	17:30 -	18:00 -	19:00 -	20:00 -	Od 22:00		
	8:00	8:45	9:00				15:00	15:30	17:30	18:00	19:00	20:00	22:00			
	budíček, "rozcvička" dynamická	SNÍDANĚ	rychlá seznamovačka: Rande	práce	SVAČINA	práce	OBĚD	odpočinek	Land art	SVAČINA (jablko)	Přednáška kastelána	VEČEŘE	vrcholovka - Múzy	Kytarovačka u ohně		
NEDĚLE	7:30 -	8:00 -	8:45 -	9:00 -	10:30 -	11:00 -	12:00 -									
	8:00	8:45	9:00	10:30	11:00	12:00	13:00									
	budíček, "rozcvička" jóga ve spacácích	SNÍDANĚ + info o dalších aktivitách HB	Icebreakery: Hejá, impro	Almana ch	SVAČINA + sbalení	Reflexe ukončení, rozloučení	OBĚD	odjezd								

9.1 První den

PÁTEK	PROGRAM	AKTIVITA	TYP AKTIVITY	LEKTOŘI
18:30-20:00	Putování od zastávky k objektu	Putování	seznamovací dramaturgické	Cody, Eliška, Martá
20:00-21:00	<i>večeře</i>			
21:00-21:20	Reflexe cesty k objektu	Výstup z putování	reflexe	Eliška, Cody
21:20-22:00	Seznámení se s účastníky; praktické informace	Čajovna/kytarovačka	seznamovací	všichni
Od 22:00	Povídání, hraní na kytaru	Neformální prostor	neformální	všichni

	PUTOVÁNÍ	1,5 hod.
Cíl	Účastníci se seznámí mezi sebou a s osobou a dobou KHM.	
Popis aktivity	Putování se stanovišti - od zastávky k objektu. Účastníci dostanou instrukci (sms = „elektronický holub“), že mají hledat obálku na zastávce. V té je instrukce mířící k blízké pamětihodnosti, která je nasměruje na parkoviště. Odtud již putují po růžových májových fáborkách až	

k hradu. Na každém stanovišti je čeká úkol. U hradu je vyzvedne postava, jejíž totožnost musí účastníci skrze otázky objevit (Božena Němcová) a ta je dovede k objektu, kde budou ubytováni.

1. stanoviště: kostel a peníze
2. stanoviště: hledání věcí, které mohly být v době KHM
3. stanoviště: zavázané oči a kreslení
4. stanoviště: prodírání se křovím
5. stanoviště: hádání historické postavy

U každého stanoviště byla pro účastníky připravená tematická citace z Máje.

	VÝSTUP Z PUTOVÁNÍ	20 min.
Cíl	Účastníci se seznámí mezi sebou a s osobou a dobou KHM.	
Popis aktivity	V kroužku se sdílí dojmy z cesty lesem i příjezdu.	
	SEZNÁMENÍ V ČAJOVNĚ	40 min.
Cíl	Účastníci se seznámí s lektory, mezi sebou navzájem i s organizací akce.	
Popis aktivity	V místnosti vyzdobené ve stylu čajovny (svíčky, voňavé tyčinky, polštáře a deky, deskovky, čaje a drobné občerstvení) všichni sedí v kruhu. Postupně se každý představí a řekne 3 slova, která ho vystihují (vysvětlí je) a připojí pár informací o sobě.	
	ČAJOVNA/KYTAROVAČKA	0,5 hod.
Cíl	Účastníci se seznámí mezi sebou.	
Popis aktivity	Neformální seznámení se v čajovně.	

9.2 Druhý den

SOBOTA	PROGRAM	AKTIVITA	TYP AKTIVITY	LEKTOŘI
7:30-8:00	Ranní chození v trávě	Dynamická rozcvička	Budíček	Petr, Cody
8:45-9:00	Seznámení účastníků	Rande	seznamovačka	Eliška
8:00-8:45	<i>snídaně</i>			
9:00-12:00	Sbírání kamenů na stavbu hradeb	Práce	práce	všichni
12:00-12:30	<i>svačina</i>			
12:30-14:00	Sbírání kamenů na stavbu hradeb	Práce	práce	všichni
14:00-15:00	<i>oběd</i>			
15:00-15:30	Poobědní klid	Odpočinek		všichni
15:30-17:30	Imaginativní procházka po lese	Land Art	tvořivá aktivita	Cody
17:30-18:00	<i>svačina</i>			
18:00-19:00	Prohlídka hradu při západu slunce	Přednáška s kastelánem	prohlídka hradu	všichni

19:00-20:00	večere			
20:00 -22:00	Vrcholovka	Múzy	problemsolving	Petr
Od 22	Neformální prostor	Kytarovčka u ohně	neformální	všichni

	DYNAMICKÁ ROZCVIČKA	30 min.
Cíl	Účastníci se zaktivizují.	
Popis aktivity	Ranní procházka v trávě (na boso). Aktivita je namotivována na Máchu jako milovníka přírody.	
	RANDE	15 min.
Cíl	Účastníci se mezi sebou seznámí.	
Popis aktivity	Účastníci vytvoří dva kruhy. Vnitřní vždy zůstává stát na místě. Vnější se postupně posunuje po směru hodinových ručiček k dalšímu člověku. Vzniklé dvojice (jeden z vnitřního druhý z vnějšího kruhu) mezi sebou probírají zadané téma. Po 3 minutách se ve dvojici vymění. Poté postupují k dalšímu člověku.	
	PRÁCE - SBÍRÁNÍ KAMENŮ NA STAVBU HRADEB	3 hod.
Cíl	Účastník si přímo aktivně vyzkouší dobrovolnickou práci.	
Popis aktivity	Zadaná práce od správce hradu. Zde konkrétně sběr kamenu u hradeb.	
	LAND ART	30 min.
Cíl	Účastník se zamyslí nad tím, jak vypadá příroda kolem něj a jak na něj působí.	
Popis aktivity	Účastníci se po dvojicích prochází přílehlým okolím a vybírají jedno místo, které je zaujme. Na něm vytvoří nějaké umělecké dílo, s použitím (převážně) přírodnin. Následně přichází vernisáž, kdy všichni prochází jednotlivé výtvary a poslouchají jejich představení autory.	
	MÚZY	2 hod.
Cíl	Účastník se seznámí s různými zdroji inspirace.	
Popis aktivity	Po hradě je rozmístěno několik stanovišť osvětlených svíčkami. Po dvojicích účastníci postupně plní jednotlivé úkoly. Ty jsou ale omezeny časomírou (když z kelímku, na jehož dně je malý otvor, vyteče všechna voda). Za správné splnění úkolu si dvojice vezme svitek se slovem. Všechna slova dají dohromady instrukci na konkrétní místo. <ol style="list-style-type: none"> 1. stanoviště: zahrát tón na kytaru 2. stanoviště: nechat hořet papír do vyprchání časomíry 3. stanoviště: sestavit tangram 	

4. stanoviště: po dobu časomíry stát s pokrčenými nohama, bez opření (pozice „turecký záchod“)
 5. stanoviště: zapamatovat si kus Máje
 6. stanoviště: každá dvojice napíše dva verše na společný papír
 7. stanoviště: na zemi jsou rozházené slabiky, které dohromady dají instrukci, kde je schován svitek
- Všechny stanoviště jsou inspirovány múzami, které Máchu inspirovaly – múza hudební, poezie, prózy,...

	KYTAROVČKA U OHNĚ	Cca 1 hod.
Cíl	Účastníci se seznámí mezi sebou.	
Popis aktivity	Neformální seznámení u ohně.	

9.3 Třetí den

NEDELE	PROGRAM	AKTIVITA	TYP AKTIVITY	LEKTOŘI
7:30-8:00	Jóga ve spacácích	rozcvička	budíček	Karin
8:00-8:45	snídaně			
8:45-9:00	Rytmické a improvizální aktivity	Hejá + Impro	icebreaker	Karin + Vendy
9:00-10:30	Ztvárnění úkolů z prožité večerní aktivity Múzy	Almanach	Tvořivá	Petr + Cody
10:30-11:00	<i>svačina</i>			
11:00-12:00	Reflexe výtvorů	Reflexe almanachu	reflexe	všichni
12:00-13:00	<i>oběd</i>			
Od 13:00	Odjezd účastníků	odjezd	organizační	všichni

	ROZCVIČKA	30 min.
Cíl	Účastníci se naladí na nacházející aktivity.	
Popis aktivity	Rozcvička ve spacácích. Lektor popisuje, jaká část těla mají ostatní protahovat a ti přitom zůstávají ve spacácích.	
	HEJÁ	5 min.
Cíl	Účastníci se rozhýbou a naladí na nadcházející aktivity.	
Popis aktivity	Účastníci stojí v kruhu. Po směru se posílají impulzy = gesta s hlasovým doprovodem. a) Hejá : vlna rukou b) Hot Down : změna směru Hejá c) Hají : účastník dá ruce před oči a ten následující nedělá nic d) Tagadá – ČinČin : ruce zdvižené a všichni jdou do středu kruhu a zpět Kdo se splete, obíhá kruh.	

	IMPRO – JSEM A BERU SI	10 min.
Cíl	Rozproudění kreativity u účastníků před nacházející aktivitou.	
Popis aktivity	Kroužek, jeden jde do středu, řekne kdo/co ztvárňuje a vytvoří sochu; druhý se k soše přidá, dotvoří obraz; třetí taktéž <i>Já jsem jablko (schoulí se a nehýbe) 2. Já jsem červ v tom jablku (přisedne k němu a vystrčí ruku) 3. já jsem smutná myšlenka jablka, že má v sobě červa (stojí nad nimi a tváří se zarmouceně)</i> První odchází a říká, koho si bere s sebou. Ten, který zbude, musí zůstat ve stejné poloze, ale změni čím/kým teď je - variace: zvolí se téma; nesmí být jednoslovné názvy (jde o inovativní nápady, brvitost)	
	ALMANACH	1,5 hod.
Cíl	Účastníci vytvoří společné dílo, které rekapituluje noční aktivitu.	
Popis aktivity	Každý vytvoří jedno dílo, které bude připomínat moment ze večerní hry Múzy.	
	REFLEXE ALMANACHU	1 hod.
Cíl	Účastníci se zamyslí nad tím, co je v životě inspiruje a jaký vztah mají k dobrovolnictví.	
Popis aktivity	První část: reflexe almanachu skrze popisování jednotlivých výtvorů. Druhá část: reflexe celé akce skrze Dixit kartičky.	

10. ORGANIZÁTORSKÝ TÝM

Tým byl složen z pěti organizátorů a kuchařky, kteří s HB již dlouhou dobu spolupracují i z těch, kteří se s ním dosud nesetkali. Všichni však již mají lektorské zkušenosti.

Výběr funkcí a rolí lektorů na víkendovce:

- organizace týmových schůzek
- vedení reflexí
- materiální zabezpečení kurzu
- garant financí
- garant zázemí kurzu
- dodržování timingu
- komunikace s účastníky
- garant propagace
- pozorování skupinové dynamiky
- tvorba prostředí (atmosféry) kurzu,...

11. HARMONOGRAM PŘÍPRAV

Tým se při organizaci akce sešli na 6 týmových schůzkách:

ČAS	TÉMA
<i>2 měsíce před akcí</i>	očekávání lektorů; seznámení se se záměrem a cíli kurzu; vymyšlení tématu kurzu; organizace dalších týmovek
<i>1,5 měsíce před akcí</i>	propagace (plakáty, přihlášky, dotazníky) a financování kurzu
<i>měsíc před akcí</i>	spuštění přihlašování; navštívení místa konání akce
<i>3 týdny před akcí</i>	program – promýšlení jeho struktury a vymýšlení konkrétních aktivit
<i>2 týdny před akcí</i>	sehnání materiálu – jeho půjčení a kupování; stále doladování programu; ukončení registrace
<i>1 týden před akcí</i>	účastníci - zpracování dat z registrace (počet, jejich charakteristika, zdravotní stav, apod.); finální doplnění programu
<i>den před akcí</i>	balení materiálu a odjezd na místo konání (příprava prostředí, zkouška vystoupení)
<i>víkend realizace</i>	realizace kurzu
<i>do 14 dnů po akci</i>	zhodnocení celé akce; zpracování zpětnovazebného dotazníku

12. PROPAGACE

Víkendová akce lze propagovat skrze různé kanály. Mezi ty elektronické patří webová stránka (přehledná, s fotografiemi, vysvětlujícími informacemi atd., zde jsme využívali web zdarma). V rámci propagace na sociálních sítích je výhodné vytvořit událost Víkendovky na Facebooku (propagovat ji společně s webem, zachovat i design).

Akce má být propagována také přes web HB (s odkazem na oficiální stránku akce) - akce se zadává pod heslem základního článku, který akci pořádá (nemáte-li zastřešující článek a stejně chcete organizovat, tak kontaktuje ústředí HB na e-mailu hnuti@brontosaurus.cz). Dále je výhodné poslat email do škol. V rámci tištěné propagace lze vytvořit plakát, vizitku či letáček, který bude vyvěšen a roznešen do prostor, kde se cílová skupina pohybuje (do škol, knihoven, čajoven, studentských klubů apod.).

Velice dobře funguje též osobní doporučení, které se také velice dobře směrem k této cílové skupině osvědčilo, stejně tak jako propagace akce při školních přednáškách od HB.

Je třeba počítat s tím, že formou osobních kontaktů a doporučení je třeba oslovit min. polovinu plánovaného počtu účastníků!

V rámci přihlašování na akci se osvědčil také google-formulář, který je přehledný a má funkci strukturovat odpovědi do excelové tabulky. Pro akce, kde potřebujete v přihlášce minimum údajů lze využít přihlášku přímo na webu HB u inzerce akce.

V rámci propagace prvoúčastnických akcí pracujeme s tím, že Brontosaurus otevírá mladým lidem:

- příležitosti
- zkušenosti
- kamarádství
- zážitky
- zábavu

V rámci Hnutí Brontosaurus je možné využít pro propagaci těchto akcí služeb ústředí HB. Před pořádáním akce je tedy kontaktujte, nejlépe na e-mailu redakce@brontosaurus.cz s tím, že chcete akci propagovat².

V rámci služeb ústředí HB lze mimo jiné použít:

- šablonu webové stránky (wix) s předpřipravenou grafikou, strukturou i texty
- šablony plakátů, vizitek, cover foto na FB, apod.
- klíčových slov, vizuálu, hesel, apod. centrální kampaně HB „Otevři si“
- grafického a vizuálního manuálu a obecně v HB užívaného fontu
- konzultací obsahu, textů, fotek a zpracování webu, FB události (na mailu redakce@brontosaurus.cz, Lukáš Wiesner)
- popř. i služeb grafika dle dohody

² **Základní informace** k tomu, jak víkednovku **propagovat** a co k tomu můžete využít, najdete také na webu MOZEK: <http://mozek.brontosaurus.cz/index.php/cely-mozek/organizovani-akci/propagace>.

Veškeré **vzory a šablony** jsou k nalezení na tomto odkazu: <http://mozek.brontosaurus.cz/index.php/cely-mozek/dokumenty/pro-organizatory/118-organizatorum-mezinarodnich-akci>.

Zde také najdete **Manuál propagace**, který vám poradí všechny zásadní kroky.

13. ANALÝZA PRŮBĚHU KURZU

13.1 Práce s účastníky

Práce s účastníky je důležitou oblastí, které se při plánování akce a také v jeho průběhu musí věnovat dostatečná pozornost. Tým bude vycházet ze znalostí skupinové dynamiky a bude brát zřetel na aktuální potřeby skupiny účastníků.

Na kurz přijeli mladí lidé, kteří se spolu převážně neznali. Může se stát, že se budou hlásit dvojice či skupiny studentů – kamarádů a spolužáků. Tuto informaci je možno odhalit v dotazníku, který může být zájemcům o kurz posílán spolu s přihláškou, či ve zvacím emailu.

První aktivity na kurzu budou mít za cíl tuto skupinu převážně neznámých lidí seznámit, aby spolu dále byly schopni strávit tři dny a dále aby v průběhu kurzu fungovali jako skupina, která je schopna se dohodnout a účastnit se skupinových aktivit. Účastníci se neformálně seznámili již na úplném začátku, cestou na místo. Večer a ráno následovaly cílené seznamovací aktivity. Odpoledne je velký programový blok dobrovolnické práce, následují tvořivé a iniciační aktivity a den byl završen noční vrcholovou hrou ve dvojicích. Poslední den začínal hrami na rozpraudění energie, tvořivou aktivitou a program byl zakončen závěrečnou reflexí.

Do dvojic a skupin při realizování aktivit byli účastníci vybíráni jak náhodně, tak záměrně. Šlo o to sestavit tým či dvojici tak, aby se mezi sebou setkali ti, co se příliš neznají a měli tak možnost zkusit si spolupracovat s novými lidmi.

V programu celé akce tým využíval reflexe, které se zaměřovali na případné problémy a nejistoty, které ve skupině vzniknou a na kohezi a tenzi ve skupině. Při reflexích bylo vytvořeno dostatečně bezpečné prostředí, aby účastníci mohli sdílet své pocity, dojmy a názory, a mohli se skrze ně učit. Každý den také zveřejňovali svůj psychický a fyzický stav, pro případnou úpravu programu.

Organizátorský tým spoluvytvářel přátelské a bezpečné prostředí stylem svého vedení a chováním se k účastníkům, i k sobě navzájem. Na úvodním setkání byla stanovena pravidla, což také přispělo k pozitivní atmosféře. Účastníci měli také možnost si s lektory neformálně popovídat v průběhu kurzu.

13.2 Analýza rizik kurzu

Vhodné je si uvědomit, které oblasti při realizování kurzu mohou být rizikové a jak by se mohly řešit. Tato kritická analýza může v průběhu kurzu týmu velmi pomoci.

13.2.1 Sehranost týmu

Ne všichni z týmu se spolu vždy znají a nemají zkušenost společné práce, proto, se je vhodné zrealizovat úvodní víkendovku, nebo alespoň všichni společně jet na průzkum terénu - lokality, kde se akce bude konat. Riziko může nastat v tom, že tým nebude sehraný. To by se mohlo projevit v narůstající tenzi mezi lektory a vést ke vzniku neshod. Prevencí by mohly být týmové porady v rámci přípravy kurzu a porady na konci každého dne při realizaci kurzu. Tam by si spolu lektoři reflektovali uplynulý den a všechny situace, které považují za důležité sdílet.

13.2.2 Účastnická skupina

Rizikem může být také účastnická skupina, rozpory mezi jednotlivými účastníky i jejich osobní problémy. Řešením (i možná prevence) před hádkami mezi studenty se mohou stát reflexe a nabídka pomoci ze strany lektorů v rámci ujasněných pravidel při úvodním setkání. Dále je v týmu člověk, který přes celou realizaci kurzu sleduje účastníky a hodnotí skupinovou dynamiku, aby mohl odhalit možné problémy, nebo ty již vzniklé řešit (za pomoci týmu). Díky vytvoření důvěrného a otevřeného prostředí (jak v rámci práce s prostředím, tak díky stylu vedení lektorů) se s tímto rizikem dá pracovat. Nemyslím si, že by se mu dalo úplně vyhnout, protože nikdy nevíme, s jakým vnitřním rozpoložením a problémy účastníci na kurz přijíždějí a jaká psychická témata se jim mohou v průběhu kurzu otevřít. Proto je také dobré mít v týmu členy, kteří jsou zdatní ve vedení reflexí, případně také znát základy krizové intervence.

13.2.3 Dodržování časového plánu

Rizikem na kurzu se může stát nepřesná práce s časem. Některé aktivity mohou trvat déle, než se předpokládalo. Z tohoto důvodu je lepší zařazovat do programu takové aktivity, které se kterými mají lektoři osobní zkušenost. Také se může stát, že účastníci budou chodit pozdě na začátky programů. Toto se dá řešit například tím, že se na začátku jasně stanoví pravidla, kde bude otázka timingu otevřena a řešena.

13.2.4 Špatné počasí

Větru dešti neporučíme. Je tak reálná možnost, že může nastat nepříznivé počasí. Některé aktivity jsou možné zrealizovat pouze v exteriéru za přijatelného počasí. V tomto případě je potřeba zvážit, nakolik může být aktivita modifikována například do deštivého nebo chladného počasí a nakolik je skupina schopna se jí za těchto podmínek účastnit. Je tedy vhodné mít alternativní program v záloze.

13.2.5 Náhlé situace

Stát se může všechno. Je dobré mít na mysli, že vždy se může například někomu udělat nevolno. Je potřeba tyto situace řešit. Obzvláště ze zdravotního hlediska je nutné, aby někdo z týmu ovládal základy první pomoci a aby byl tým vybaven lékárníčkou. Lektori by u sebe také měli nosit mobilní telefon či vysílačky, aby byli schopni se kdykoliv mezi sebou domluvit a upozornit na naléhavé situace.

13.3 Zpětná vazba od účastníků

Týden po konci víkendovky byl účastníkům odeslán formulář zpětné vazby. Zjišťovalo se několik bodů.

1. motivace zúčastnit se: lokalita, téma, přednáška ve škole, doporučení od lektora
2. zmapování jakým způsobem se o akci dozvěděli - nejčastěji od známých, poté z přednášek HB na SŠ a z webu HB
3. rozdíl očekávání a reality: pozitivně hodnocena magická atmosféra a samotný hrad, dobře připravený program, více zábavy než očekáváno a překvapení z individuální dopravy účastníků na akci
4. škála spokojenosti s výběrem tématu kurzu: účastníci byly s tématem úplně spokojeni
5. co se nejvíce líbilo: lidé (organizátoři i účastníci), čtení Máchy, práce (smysluplnost, psychický odpočinek)
6. aktivity, které nejvíce bavily - přemýšlečí meditativní aktivity, práce, noční hra, procházka se srcadly
7. spokojenost se spaním: 20% účastníků bylo naprosto spokojených, 40% mělo menší výhrady a 40% hodnotilo průměrně
8. spokojenost s jídlem: 20% hodnotí jako super, 60% mělo drobné výhrady a 20% hodnotilo průměrně
9. nedostatky: zima v noci, záchod bez dveří, občasný nedostatek pitné vody

10. motivace k účasti na dalších akcích - 3 účastníci na další akci určitě pojedou, 2 jsou namotivováni

13.4 Vyhodnocení cílů

a) Pedagogický cíl

Na akci Zažij Máj! bylo 7 prvoúčastníků, kteří poznaly tento typ akcí a sami si zažili různé druhy aktivit. Pro tento typ akce se nadchly 3 účastníci, kteří jedou na další víkendovku.

b) Skupinový cíl

Začátečníci i zkušenější účastníci se mezi sebou seznámili a fungovali jako skupina a při aktivitách spolupracovali.

c) Dramaturgický cíl

Účastníci na vlastní kůži poznali dobrovolnicko-zážitkovou akci skrze postavu KHM. Vyzkoušeli si aktivity, které mohou člověka v životě inspirovat, a zamysleli se a uvědomili si oblast, která je jim osobně nejbližší.

13.5 Cenová kalkulace

Cenovou kalkulaci provádíme v těchto krocích:

- a) vypracujeme **nákladovou** složku rozpočtu viz. vzor (náklady počítáme na všechny zúčastněné osoby - tedy i organizátory)
- b) zjistíme si **zdroje** akce mimo účastnických poplatků - tedy dotace, případný příspěvek od správce lokality, kde budeme pracovat, apod.
- c) od nákladů tyto zdroje odečteme a naopak si přidáme částku na **rezervu** (měla by tvořit cca 10 procent celého rozpočtu)
- d) **zbylé náklady (včetně rezervy) podělíme předpokládaným počtem účastníků** - počítáme s nejmenším možným počtem lidí pro konání akce (pokud bude lidí více, zdroje se nám navýší a vniká větší rezerva, kterou určitě vhodně využijete).

POZOR: v případě čerpání dotace nesmí být akce zisková.

Rozpočet víkendovky		Příjmy (v Kč)	725 0	Náklady (v Kč)	7260	Vysvětlivky nákladů:
Počet účastníků:	8	Dotace:	605 0	Stravování:	1960	70/den*(účastníci a orgové)*počet dní
Počet dní:	3	kurzovné na os.:	150	Ubytování:	0	Zdarma díky práci
Počet organizátorů:	6	kurzovné celkem:	120 0	Doprava organizátoři:	2440	*Doprava = 200 km prehládka terénu + 200 km cesta na akciu + 30 km(po Brne) = 1720 Kč + 3 organizátoři, cesta na akciu = 2 x 120 Kč x 3 org. = 720 Kč ___Doprava CELKOM = 2440 Kč
				Doprava účastníci (odhad-předpoklad Brno)	2000	Odhad 250 Kč/účastník
Strava/os/den	70			Materiál:	200	Odhad
				Rezerva (10%):	660	
žluté jsou proměnné akce		Rozdíl (příjmy - náklady):	-10			
oranžové nepřepisujeme				Průměrně (z nákladů) na os.:	151.25	Náklady / počet účastníků
modré odhadujeme sami						
fialové - účastnický poplatek						

14. VYUŽITÁ LITERATURA

- Blaha, T., & Zemský, M. (2010) Mladí lidé a dobrovolnictví v oblasti péče o přírodu a kulturní dědictví České republiky. Závěrečná zpráva z výzkumu. Brno.
- Čáp, J. (1996). Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. Praha: ISV.
- ČLOVĚK v tísní. Jeden svět na školách. Zpráva o dotazníkovém šetření na středních školách 2012
- Gintel, A. a kol. (1980) Prázdniny v pohybu. Praha: Mladá fronta.
- Hanuš, R., Chytilová, L. (2009) Zážitekově pedagogické učení. Praha: Grada.
- Holec, O. a kol. (1994) Instruktorový slabikář. PŠL.
- Hora, P. a kol. (1984) Prázdniny se šlehačkou. Praha: Mladá fronta.
- Hrkal, J., Hanuš, R. (1998) Zlatý fond her II. Praha: Portál.
- https://www.jsns.cz/data/jsns/FILES/PDF/DOTAZNIKOVE_SETRENI_STREDOSKOLACI_JSNS_2012.pdf.
- Jirásek, I. (2004) Vymezení pojmu zážitková pedagogika. Gymnasion: časopis pro zážitkovou pedagogiku, 6(1),6-14.
- Kolář, J.; Nehyba, J.; Lazarová, B. (2012) Proces zkušenostně reflektivního učení v pojetí lektorů osobnostně sociálního rozvoje.
- MILLENNIALS: prieskum o slovenských tínedžeroch a mladých [Online]. In . TNS Slovakia. Retrieved from <http://millennials.tns-global.sk>
- Pelánek, R. (2008) Příručka instruktora zážitkových akcí. Praha: Portál.
- Pilařová, Z. (2007) Zážiteková pedagogika a její přístup k výchově a vzdělávání u dětí a mládeže. Diplomová práce. České Budějovice.
- Sugerman, D. A. (2000) Reflective learning: theory and practice. Dubuque, Iowa: Kendall/Hunt Publishing Company.
- Šálek, Z. a kol. (1983) Dones oheň a zvítězíš. Praha: Mladá fronta
- Vážanský, M. (1992). Volný čas a pedagogika zážitku. Brno: Masarykova univerzita.
- včetně porovnání s rokem 2009. (online) Společnost v tísní, o. p. s. 2012. Dostupné z WWW:
- Zajíc, J., & Andresová, M. (2014). Bez růžových brýlí: naše mládež očima výzkumů a náš svět i život v něm očima mládeže. Dům zahraniční spolupráce.
- Zapletal, M. a kol. (1990) Zlatý fond her. Praha: Mladá fronta.
- Zouňková, D., Martin, A., Franc, D. (2007) Učení zážitkem a hrou - Praktická příručka instruktora. Brno: Computer Press.

15. PŘÍLOHY

15.1 Plakát a propagace na internetu

Plakát a leták na akci byl vtištěn a vylepen na veřejných místech, a zároveň k nahlédnutí na webových stránkách a na facebooku akce³.

Víkendová dobrovolnicko-zážitková akce pro středoškoláky

ZAŽIJ MÁJ!

Hrad Lukov
29.4.-1.5. 2016

Účastnický poplatek
150,-
proplacení jízdného

*“Veškeren živý tvor mladistvý slaví máj”
Karel Hynek Mácha*

A co Ty?

Vendula Šolcová, tel.: 725 067 780
programy@brontosaurus.cz
www.zazijmaj.cz

 Hnutí
Brontosaurus

*Máj na Lukově
Máj s novými lidmi
Máj a zážitek
Máj je začátek
Zažij Máj*

³ Web: <http://zazijmaj.wixsite.com/lukov>; Facebooková událost Zažij Máj!:

15.2 Přihlášky

Přihláška k účasti na víkendovce ZAŽIJ MÁJ! – vytvořen v aplikaci Google Form.

PŘIHLÁŠKA K ÚČASTI NA VÍKENDOVCE ZAŽIJ MÁJ!

<i>Těší mne Tvůj zájem, vyplň zde prosím několik důležitých informací.</i>	
Jaké je Tvé ctěné jméno a příjmení?	Jméno a příjmení
Který rok je rokem Tvého narození?	Datum narození
Namoč brk a zvěčni mi sem svou emailovou adresu, ať Ti mohu případně poslat dopis.	Emailová adresa
Připoj též Tvé číslo telefonní.	Telefonní číslo
Jsa mladý natolik, žes nedovršila či nedovršil plnoletosti, vepiš JMÉNO a TELEFONNÍ KONTAKT na zástupce Tvého, ze zákona určeného.	Kontaktní informace zákonného zástupce
Jedna s mých mnohých skic, vytvořených při toulkách českou mou milovanou to krajinou... Líbí se Ti tato má skica Lukova? (Označte jen jednu elipsu) a) Nádherná b) Pěkná c) Jiné mé kresby jsou hezčí	Pouze atmosferotvorné
Jak se Ti pozdává mé mistrovské literární dílo, psané v jambickém verši? * Zaškrtněte všechny platné možnosti. a) Famózní, jest to hrdliččin hlas b) Překrásné, jako vyšlého slunce rudá zář c) Napínavé, to když volá strašný lesů pán... d) Smutné, je jako zašlé lůny bledá tvář e) Tajemné, jako světlo v jezera dálném lůně f) Jiné: _____	
Děkuji za odpověď, Jarmilo či Viléme, Tvůj Hynek.	Poděkování

15.3 Přihlášky

Dotazník pro již přihlášené účastníky, který pomáhá zjistit informace o příjezdu, zkušenostech účastníka se zážitkovými akcemi a obsahuje položky zdravo-dotazníku - vytvořen opět v aplikaci Google Form.

DOTAZNÍK PRO MÁJOVCE

Jméno a příjmení	Jméno a příjmení pro identifikaci
Jak se dopravíš a odkud jedeš?	Pro přehled a povědomí o tom, jak náročnou cestu za sebou účastník má
Je něco, co nesmíš jíst? (Stravovací preference - vegetarián, vegan, bezlepková dieta...)	Informace pro sestavování jídelníčku
Máš nějaké alergie či jiná zdravotní omezení?	Předcházení zdravotním komplikacím účastníka
Byl(a) jsi někdy na nějaké zážitkové akci? (Zaškrtněte všechny platné možnosti) a) Jezdím pravidelně	Informace mapuje, kolik z přihlášených jsou prvúčastníci a četnost účastnění se zážitkových akcí

b) Jedu 2-3x do roka c) Byl(a) jsem jen jednou d) Jedu poprvé e) Účastnil(a) jsem se akce Hnutí Brontosaurus f) Jiné: _____	
Děkuji za odpověď, Jarmilo či Viléme, Tvůj Hynek.	Poděkování

15.4 Dotazník zpětné vazby pro účastníky po absolvování akce

Díky informacím ze zpětné vazby od účastníků může realizační tým lépe zreflektovat průběh akce a inspirovat se a vylepšovat akce další.

MÁCHA SE TÁŽE

<i>Dopřej prosím Mistrovi potěšení z Tvé ANONYMNÍ zpětné vazby na víkend na Lukově :-).</i>	
Co Tě nalákalo na tuto akci?	Otevřená otázka na motivaci
Jak ses o její realizaci dozvěděl/a? a) WEB Hnutí Brontosaurus b) WEB akce (zazijmaj.wix.com/lukov) c) Facebook d) Od lidí - přátelé, známí,... e) Z letáčku f) Na programu HB na škole g) Jiné: _____	Zhodnocení propagačních kanálů
Čím se akce lišila od Tvé představy?	Otevřená otázka na očekávání
Jak tě bavilo téma Máje a Karla Hynka Máchy? super, moc bavilo 1 2 3 4 5 nebavilo, vůbec nezaujalo	Zhodnocení zajímavosti tématu
"S západem slunce jsem tam na pahorku seděl"... KHM "Vzhůru po skále lehký krok"... KHM	Text je místy proložen citacemi se sbírky Máj a fotografiemi z akce, což může účastníkovi pomoci lépe se myšlenkově dostat do prožitých vzpomínek na akci
Co Ti v průběhu celých 3 dnů v programu nejvíce sedlo? Proč?	Otevřená otázka na nezajímavější část programu
Které 3 aktivity tě nejvíce bavily a proč? Vyplň je v pořadí od té nejlepší.	Otevřená otázka na vhodné/oblíbené aktivity
Jaká byla Tvá spokojenost se SPANÍM? Super 1 2 3 4 5 Nevyhovovalo mi	Zhodnocení úrovně spaní
Jaká byla Tvá spokojenost se JÍDLEM? Super 1 2 3 4 5 Nevyhovovalo mi	Zhodnocení úrovně stravování
Chybělo Ti něco?	Otevřená otázka na nedostatky
Motivovala Tě akce účasti na dalších akcích? Pojeď na další! 1 2 3 4 5 Odradilo mě to, už nepojeď	Otázka na namotivování na další akce
Máš nějaký tajný vzkaz organizátorům? Podnět, komentář, pochvalu, výtku,...? Sem s ním ☺ .	Místo pro závěrečné komentáře